

Ασφάλεια και υγεία στην εργασία των παράτυπων οικονομικών μεταναστών στην Ευρώπη

Περίληψη

Ευχαριστίες

Αυτή η συνοπτική παρουσίαση πολιτικής συντάχθηκε από τους Rahul Chawla και Lilana Keith και την επιμελήθηκε η Michele LeVoy. Θα θέλαμε επίσης να ευχαριστήσουμε τις ασκούμενες της PICUM Samia Bakkal και Marta Lara Rodriguez για την έρευνα και την προπαρασκευαστική τους εργασία, καθώς και τη Mafalda Azevedo για τη συντακτική της υποστήριξη.

Η PICUM θα ήθελε να ευχαριστήσει όλα τα μέλη για τη συμβολή τους, και ιδίως:

- [Arbeit und Leben Berlin-Brandenburg](#)
- [Community Rights in Greece](#)
- [FairWork](#)
- [FAIRWORK Belgium](#)
- [Generation 2.0 for Rights, Equality and Diversity](#)
- [SIMI](#)
- [Solidarity Now](#)
- [Trade Union Centre for Undocumented Migrants, Sweden](#)

Η PICUM ευχαριστεί θερμά τους κάτωθι για τη συμβολή τους: Mark Bergfeld, Ignacio Doreste, Dr. Nora Gottlieb, Samantha Howe, Prof. Dr. Tesseltje de Lange, Dr. Vera Pavlou και Irene Wintermayr.

© PICUM, 2026

Σχεδιασμός: www.chocolatejesus.be

Εικόνα εξωφύλλου: Savannah du Toit - Unsplash

Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε χάρη στην ευγενική υποστήριξη των:

Η παρούσα έκθεση έλαβε χρηματοδοτική υποστήριξη από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία "EaSI" (2021-2027). Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ανατρέξετε στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/easi>. Περιέχονται στην παρούσα έκδοση δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Περίληψη

Οι παράτυποι εργάτες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος βασικών τομέων της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, αλλά αντιμετωπίζουν επισφαλείς, ανθυγιεινές και εκμεταλλευτικές συνθήκες εργασίας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, με περιορισμένη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την υγειονομική περίθαλψη και την αποζημίωση.

Με βάση πληροφορίες από μέλη της PICUM στο Βέλγιο, την Τσεχία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία, η παρούσα έκθεση αναλύει την έκθεση των παράτυπων εργατών σε κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, καθώς και την πρόσβασή τους σε προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο των κύριων νομικών και πολιτικών πλαισίων και στην πράξη.

Δυσανάλογοι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία

Οι παράτυποι εργάτες συχνά απασχολούνται σε θέσεις εργασίας και τομείς με υψηλή έκθεση σε κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία (ΥΑΕ), όπως ο κατασκευαστικός τομέας, η γεωργία και η μεταποίηση τροφίμων, οι υπηρεσίες διανομής, η φιλοξενία, η εφοδιαστική και η οικιακή εργασία και η παροχή φροντίδας. Πολλές από τις εργασίες αυτές είναι σωματικά απαιτητικές, επιβάλλουν υπερβολικό φόρτο εργασίας και περιλαμβάνουν επαναλαμβανόμενες επίπονες εργασίες και εργασία σε σωματικά δύσκολες συνθήκες και με μηχανήματα και τοξικές ουσίες που είναι επικίνδυνα, ιδίως εάν η κατάρτιση, ο προστατευτικός εξοπλισμός και τα μέτρα ασφαλείας είναι ανεπαρκή. Η κλιματική κρίση επιδεινώνει επίσης τις συνθήκες, καθώς οι εργαζόμενοι εκτίθενται σε ακραία καιρικά φαινόμενα και συνθήκες.

Τόσο σε αυτούς τους τομείς όσο και σε άλλους, οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν δυσανάλογους και ιδιαίτερους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία (ΥΑΕ) που σχετίζονται με το καθεστώς

και τις εμπειρίες τους ως μετανάστες, ειδικά όταν είναι παράτυποι. Για παράδειγμα, οι παράτυποι εργάτες συχνά υποχρεούνται να εκτελούν τις πιο επικίνδυνες εργασίες στον χώρο εργασίας, δεν τους παρέχεται η απαραίτητη εκπαίδευση και ο απαραίτητος προστατευτικός εξοπλισμός και αντιμετωπίζουν πολύ περιορισμένη πρόσβαση και απαγορευτικά κόστη για ιατρική περίθαλψη σε περίπτωση τραυματισμού ή ασθένειας. Οι παράτυποι εργάτες συνήθως δεν έχουν πρόσβαση σε αναρρωτικές άδειες ή επίδομα ανικανότητας και μπορεί ακόμη και να χάσουν τη δουλειά τους αν δεν μπορέσουν να εργαστούν για λόγους υγείας, γεγονός που τους αναγκάζει να συνεχίσουν να εργάζονται σε βάρος της υγείας τους κάτι που σημαίνει ότι τα εργατικά ατυχήματα ή οι ασθένειες μπορούν να οδηγήσουν σε οικονομική καταστροφή. Οι εργαζόμενοι μετανάστες αντιμετωπίζουν επίσης συχνά απειλές, βία και ψυχοκοινωνικούς κινδύνους που απορρέουν από τις απρόβλεπτες και επισφαλείς συνθήκες εργασίας και την εξάρτησή τους από τους εργοδότες τους.

Ένα γενικά περιεκτικό νομικό πλαίσιο σε διεθνές και ενωσιακό επίπεδο

Ένα υγιές και ασφαλές εργασιακό περιβάλλον αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες δικαίωμα, αρχή και κοινωνικός στόχος σε διάφορα νομικά και πολιτικά μέσα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Αν και υπάρχουν ορισμένα κενά για συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων και αναδυόμενοι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, υπάρχει ένα εκτεταμένο νομικό πλαίσιο σχετικά με τα προληπτικά μέτρα και τα εργασιακά δικαιώματα, το οποίο περιλαμβάνει τους παράτυπους εργάτες σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο.

Οι παράτυποι εργάτες και οι οικογένειές τους έχουν επίσης δικαίωμα ίσης μεταχείρισης σύμφωνα με τις συμβάσεις της ΔΟΕ σχετικά με μέτρα για την παροχή εισοδηματικής στήριξης και αποζημίωσης για εργατικά ατυχήματα ή ασθένειες (αντιμετώπιση μετά το συμβάν), αλλά δεν υπάρχει νομοθεσία σε επίπεδο ΕΕ.

Αδυναμία άσκησης αυτών των δικαιωμάτων στην πράξη

Παρά τις νομικές διατάξεις για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία που ισχύουν για τους παράτυπους εργάτες, υπάρχουν σημαντικά εμπόδια στην πρόσβαση σε αυτά τα δικαιώματα στην πράξη. Το κύριο μέσο επιβολής των προληπτικών διατάξεων για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία είναι οι επιθεωρήσεις, και τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέγονται από μια επιθεώρηση που μπορεί να είναι κρίσιμα για την πρόσβαση σε αποζημίωση μετά το συμβάν. Ωστόσο, οι επιθεωρήσεις μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια εισοδήματος και εργασίας, καθώς και σε κίνδυνο κράτησης και απέλασης – τόσο για τους οικονομικούς μετανάστες με άδειες εξαρτημένων προσώπων όσο και για τους παράτυπους εργάτες.

Ενώ οι ειδικές επιθεωρήσεις υγείας και ασφάλειας δεν περιλαμβάνουν συστηματικά την επιβολή των μεταναστευτικών νόμων, κατά κανόνα δεν προβλέπουν τη δυνατότητα υποβολής ατομικών καταγγελιών και αποζημιώσεων. Επιπλέον, τα μέτρα που λαμβάνονται για την πρόληψη συμβάντων που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία ενδέχεται να οδηγήσουν σε απώλεια της εργασίας και των σχετικών αδειών εργασίας, καθώς

και σε απώλεια βασικού εισοδήματος για τους οικονομικούς μετανάστες που δεν έχουν πρόσβαση σε προγράμματα εισοδηματικής στήριξης.

Οι γενικές επιθεωρήσεις εργασίας που ασχολούνται με τα πρότυπα υγείας και ασφάλειας στην εργασία μπορούν να αναφέρουν τα στοιχεία από τις επιθεωρήσεις ή τις καταγγελίες στην αστυνομία ή στις αρχές μετανάστευσης, εκθέτοντας τους εργαζομένους σε άμεσους κινδύνους κράτησης και απέλασης. Τόσο οι ειδικές όσο και οι γενικές επιθεωρήσεις εργασίας πραγματοποιούνται μερικές φορές από κοινού με την αστυνομία, η οποία μπορεί επίσης να επιβάλλει τους κανόνες μετανάστευσης στους εργαζομένους επί τόπου. Η αποτελεσματικότητα των επιθεωρήσεων εργασίας παρεμποδίζεται επίσης από περιορισμούς ως προς την εντολή, την ικανότητα και τους πόρους. Τα εθνικά συστήματα ευθύνης των εργοδοτών και ασφάλισης ατυχημάτων είναι διαφορετικά και συχνά παρουσιάζουν σημαντικά κενά στην κάλυψη των εργαζομένων που δεν έχουν δηλωθεί και/ή δεν μπορούν να αποδείξουν τη σχέση εργασίας τους και τον εργασιακό χαρακτήρα της βλάβης που υπέστησαν. Για παράδειγμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στην Τσεχία, οι παράτυποι εργάτες εξαιρούνται ρητά από

τους δικαιούχους, ενώ τα συστήματα της Γερμανίας και της Ελλάδας θεωρητικά περιλαμβάνουν τρόπους αποκατάστασης για τους παράτυπους εργάτες, αλλά πρακτικά εμπόδια καθιστούν αυτούς τους τρόπους σχεδόν απρόσιτους.

Στην πράξη, η πρόσβαση σε εισοδηματική στήριξη και αποζημίωση μετά το ατύχημα θα απαιτούσε από τους παράτυπους εργάτες να προσφύγουν στα

αστικά δικαστήρια και να ακολουθήσουν διοικητικές διαδικασίες. Οι απαιτήσεις αποδεικτικών στοιχείων είναι εξαιρετικά δύσκολες να ικανοποιηθούν από τους παράτυπους εργάτες και, σε συνδυασμό με τη διάρκεια των διαδικασιών, το κόστος και τη δυσκολία πρόσβασης σε νομική εκπροσώπηση, εμποδίζουν την πρόσβαση στην αποκατάσταση για την πλειονότητα των εργαζομένων.

Η πορεία προς τα εμπρός

Η κατάσταση όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία για τους παράτυπους εργάτες, καθώς και για εκείνους με άδειες επισφαλούς εργασίας, είναι ζοφερή.

Η άρνηση των δικαιωμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία στους παράτυπους εργάτες δεν είναι τυχαία. Είναι το αποτέλεσμα αλληλεπικαλυπτόμενων πολιτικών αποτυχιών: της ποινικοποίησης της μετανάστευσης, της άτυπης εργασίας και της προτεραιότητας που δίνεται στον έλεγχο των συνόρων έναντι της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Αυτές οι αποτυχίες δημιουργούν τις συνθήκες για εκμετάλλευση, τραυματισμούς και, σε ορισμένες περιπτώσεις, θάνατο.

Ταυτόχρονα, υπάρχουν αξιοσημείωτα παραδείγματα νόμων και πολιτικών που αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία, και περιλαμβάνουν τους οικονομικούς μετανάστες. Η Ισπανία έχει θεσπίσει μέτρα για την αντιμετώπιση των νέων κινδύνων για την ασφάλεια στην εργασία που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή, όπως η καταβολή αμοιβής για «άδεια λόγω κλιματικών συνθηκών», όταν οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να

προσέλθουν στον χώρο εργασίας τους λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων, καθώς και η υποχρέωση των εργοδοτών να ενημερώνουν τους εργαζόμενους για προειδοποιήσεις καταστροφών και ακραίων καιρικών φαινομένων. Αν και υπάρχουν πρακτικά εμπόδια, το Βέλγιο διαθέτει ένα σύστημα που προβλέπει ότι οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους – συμπεριλαμβανομένων των παράτυπων εργαζομένων – λαμβάνουν αποζημίωση από το κράτος για εργατικά ατυχήματα, σε περίπτωση που ο εργοδότης δεν έχει ασφάλιση ή η ασφαλιστική εταιρεία αδυνατεί να καλύψει τις υποχρεώσεις της.

Η έκθεση παρουσιάζει επίσης πολυάριθμα μέτρα πολιτικής και πρακτικά μέτρα που μπορούν να ληφθούν τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο για την προστασία ορισμένων από τους πιο ευάλωτους εργαζομένους της Ευρώπης, διασφαλίζοντας ότι μπορούν να συμβάλλουν στην οικονομία χωρίς να θυσιάζουν την υγεία, την ασφάλεια ή την ευημερία τους, και για την τήρηση των θεμελιωδών εργασιακών προτύπων για όλους. Κυριότερο από αυτά είναι η θέσπιση αποτελεσματικών μηχανισμών καταγγελίας και καναλιών αποκατάστασης για όλους τους εργαζομένους, ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους, χωρίς τον κίνδυνο κράτησης και απέλασης.

Συστάσεις

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει του Ευρωπαϊκού Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και άλλων σχετικών νομικών μέσων, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από το μεταναστευτικό τους καθεστώς, μπορούν να εργάζονται σε ασφαλείς και αξιοπρεπείς συνθήκες. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση της προστασίας και της επιβολής όλων των εργασιακών δικαιωμάτων, τη συστημική αλλαγή των μεταναστευτικών πολιτικών, την αύξηση της ικανότητας των επιθεωρήσεων εργασίας και την ενίσχυση της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και τη νομική προστασία.¹

Επίπεδο ΕΕ

1. Βελτίωση του νομικού πλαισίου της ΕΕ.

- Αντιμετώπιση των κενών στην κάλυψη της εργατικής νομοθεσίας – συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία – και ρητή συμπερίληψη όλων των εργαζομένων, ανεξάρτητα από το επάγγελμά τους και το είδος της εργασιακής τους σχέσης.
- Εξέταση των δυνατοτήτων θέσπισης ελάχιστων προτύπων της ΕΕ σχετικά με την παροχή από το κράτος ή την προπληρωμή αποζημίωσης σε περίπτωση εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών, όταν οι εργοδότες δεν έχουν ασφαλίσει τους εργαζομένους ή δεν έχουν καταβάλει τις πληρωμές.
 - » Αξιοποίηση του συστήματος του Βελγίου, όπως επισημαίνεται στην παρούσα έκθεση, καθώς και του προηγούμενου της οδηγίας για την αφερεγγυότητα των εργοδοτών,² ως παραδείγματα.
- Αντιμετώπιση των αναδυόμενων κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, όπως οι πλημμύρες και η ακραία ζέστη, με σκοπό την παροχή τόσο προσωρινής προστασίας κατά τη διάρκεια και μετά από ακραία κλιματικά φαινόμενα όσο και μακροπρόθεσμων διατάξεων και προστασίας.
 - » Αξιοποίηση των μέτρων που έλαβαν η Ισπανία και η Γαλλία, τα οποία επισημαίνονται στην παρούσα έκθεση ως παραδείγματα.

1 Μια πιο εκτενής λίστα συστάσεων για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των παράτυπων οικονομικών μεταναστών που βρίσκονται σε επισφαλείς συνθήκες και δεν διαθέτουν έγγραφα μπορεί να βρεθεί στην PICUM, [A Worker is a Worker: How to Ensure that Undocumented Migrant Workers Can Access Justice](#), PICUM: 2020, Βρυξέλλες

2 Οδηγία 2008/94/ΕΚ της 22ας Οκτωβρίου 2008 σχετικά με την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση χρεοκοπίας του εργοδότη τους. Η οδηγία αυτή παρέχει δικαιώματα στους εργαζομένους σε περίπτωση χρεοκοπίας του εργοδότη, ιδίως το γεγονός ότι οι εγγυητικοί φορείς αναλαμβάνουν τις εκκρεμείς απαιτήσεις που απορρέουν από συμβάσεις εργασίας ή εργασιακές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων μη καταβληθέντων μισθών. Η οδηγία παραπέμπει στον ορισμό του «εργάτη» σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, αν και ορισμένες ομάδες – συμπεριλαμβανομένων των παράτυπων εργατών – δεν μπορούν να αποκλειστούν (Tümer C-311/13, 2014 – για περισσότερες πληροφορίες, βλ. PICUM, [«Οδηγός για τα εργατικά δικαιώματα των παράτυπων εργατών βάσει του διεθνούς δικαίου και του δικαίου της ΕΕ»](#), 2022).

2. Βελτίωση της εφαρμογής των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο και μέσω της υφιστάμενης νομοθεσίας:

- Η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση της οδηγίας περί κυρώσεως κατά των εργοδοτών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή των δικαιωμάτων των παράτυπων εργατών και αποτελεσματικών μηχανισμών καταγγελίας που δεν οδηγούν σε επιβολή της μεταναστευτικής νομοθεσίας, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής μεταναστευτικής πολιτικής.
- Υποστήριξη των κρατών μελών για την εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας της ΕΕ για την ενιαία άδεια³ και των διατάξεών της σχετικά με την αλλαγή εργοδότη, κατά τρόπο που να προστατεύει τους οικονομικούς μετανάστες από την απώλεια της άδειας τους και την άτυπη διαμονή τους λόγω παράβασης των προτύπων ασφάλειας και υγείας στην εργασία και/ή εργατικού ατυχήματος ή ασθένειας.
- Ενθάρρυνση των κρατών μελών να κάνουν χρήση των εθνικών τους προνομίων και των διαφόρων δυνατοτήτων που παρέχει η νομοθεσία της ΕΕ (π.χ. από την οδηγία για τις κυρώσεις κατά των εργοδοτών, την οδηγία για τις άδειες διαμονής των θυμάτων εμπορίας και λαθραίας διακίνησης ανθρώπων, την οδηγία για την επιστροφή) προκειμένου να χορηγούν σε άτομα που εμπλέκονται σε αστικές και ποινικές διαδικασίες άδειες διαμονής, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες και να έχουν πρόσβαση σε προστασία και δικαιοσύνη μακροπρόθεσμα.
- Υποστήριξη των κρατών μελών στην εφαρμογή και επιβολή κοινωνικών όρων για τις πληρωμές της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι οικονομικοί μετανάστες προστατεύονται από αντίποινα και αρνητικές επιπτώσεις (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν το καθεστώς διαμονής τους) που μπορεί να προκύψουν ως αποτέλεσμα.
- Υποστήριξη των κρατών μελών στην επικύρωση και την εφαρμογή των σχετικών μέσων της ΔΟΕ, ιδίως της C189 για τους οικιακούς εργαζόμενους και της C190 για τη βία και την παρενόχληση στον κόσμο της εργασίας.

3 [Οδηγία 2024/1233 της 24ης Απριλίου 2024 σχετικά με μια ενιαία διαδικασία υποβολής αιτήσεων για ενιαία άδεια διαμονής και εργασίας για υπηκόους τρίτων χωρών στο έδαφος ενός κράτους μέλους και σχετικά με ένα κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος \(αναδιאτύπωση\).](#)

3. Αντιμετώπιση των δικαιωμάτων και της κατάστασης των εργαζομένων με επισφαλή ή παράτυπη κατάσταση που αντιμετωπίζουν κινδύνους και παραβιάσεις της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία μέσω των σχετικών μέσων πολιτικής και φορέων της ΕΕ.

- Τα ακόλουθα μέσα και φορείς θα πρέπει να τεθούν σε προτεραιότητα κατά τη διάρκεια της νομοθετικής περιόδου 2024-2029 της ΕΕ:
 - » Στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων
 - » Ευρωπαϊκή στρατηγική για την παροχή φροντίδας
 - » Στρατηγικός σχεδιασμός πλαισίου για ποιοτικές θέσεις εργασίας
 - » Νόμος για ποιοτικές θέσεις εργασίας
 - » Στρατηγική για την καταπολέμηση της φτώχειας
 - » Στρατηγική κατά του ρατσισμού
 - » Στρατηγική για την ισότητα των φύλων
 - » Προσπάθειες για την προώθηση της υποχρεωτικής δέουσας επιμέλειας στις αλυσίδες εφοδιασμού
 - » Προσπάθειες για την αντιμετώπιση της εκμετάλλευσης των αποσπασμένων μεταναστών εργαζομένων, μεταξύ άλλων μέσω του πακέτου μέτρων για τη δίκαιη κινητικότητα των εργαζομένων
 - » Πλατφόρμα της ΕΕ για την αδήλωτη εργασία
 - » Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας.

4. Ανάπτυξη ουσιαστικής συνεργασίας και διαβούλευσης με ΜΚΟ, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων παρόχων υπηρεσιών και των οργανώσεων μεταναστών εργαζομένων.

- Δυνατότητα συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών σε υπάρχοντα φόρουμ, όπως η πλατφόρμα για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού.
- Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας, να συμπεριληφθεί η τακτική διαβούλευση με τις σχετικές ΜΚΟ.

5. Διαχείριση των κουνδυλίων της ΕΕ στο τρέχον και στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για τη στήριξη αποτελεσματικών μηχανισμών ασφάλειας και υγείας στην εργασία και μηχανισμών υποβολής καταγγελιών για όλους τους εργαζομένους, ανεξάρτητα από το καθεστώς τους.

- Αυτό μπορεί να σημαίνει υποστήριξη για:
 - » Την κοινωνία των πολιτών και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, ώστε να παρέχουν ανεξάρτητες πληροφορίες και συμβουλές, νομική συνδρομή και υπηρεσίες υποστήριξης σε εργαζομένους με επισφαλή ή παράτυπη κατάσταση, προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική πρόσβαση σε μηχανισμούς καταγγελιών και η συνεργασία με τις επιθεωρήσεις υγείας και ασφάλειας στην εργασία και τις επιθεωρήσεις εργασίας, σύμφωνα με τα άρθρα 6.2 και 13.1 και 13.2 της «οδηγίας περί Κυρώσεως κατά των εργοδοτών» (ιδίως σε σχέση με καταγγελίες μέσω τρίτων).

- » Εκπαίδευση των επιθεωρητών ασφάλειας και υγείας στην εργασία σχετικά με τα δικαιώματα των παράτυπων εργατών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της οδηγίας περί κυρώσεως κατά των εργοδοτών, και σχετικά με την υποχρέωση παροχής πληροφοριών.
- » Μηχανισμούς με σαφείς αρμοδιότητες εντός των αρχών μετανάστευσης και εργασίας, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία επιβολής της μεταναστευτικής νομοθεσίας λαμβάνουν αναδρομικά μισθούς και/ή τη δέουσα αποζημίωση μετά από συμβάντα που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, ανεξάρτητα από το αν βρίσκονται στη χώρα ή αλλού, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας με ΜΚΟ.
- » Δημιουργία ειδικών ταμείων για την προπληρωμή αποζημιώσεων σε εργαζομένους σε περιπτώσεις όπου οι εργοδότες αποφεύγουν να καταβάλουν τις οφειλόμενες οικονομικές αποζημιώσεις (παρόμοια με αυτά που ισχύουν σε περιπτώσεις χρεοκοπίας του εργοδότη ή για θύματα βίαιων εγκλημάτων).
- Διασφάλιση ότι τα κονδύλια της ΕΕ που διατίθενται για μηχανισμούς καταγγελιών για παράτυπους εργάτες δεν δημιουργούν ξεχωριστούς μηχανισμούς καταγγελιών ούτε υποστηρίζουν οποιοδήποτε στοιχείο των μηχανισμών καταγγελιών για εργασιακά ζητήματα που μπορεί να οδηγήσει σε μέτρα επιβολής της μεταναστευτικής νομοθεσίας, αλλά διευκολύνουν την πρόσβαση των παράτυπων εργατών στους υφιστάμενους μηχανισμούς καταγγελιών για όλους τους εργαζομένους.

6. Χρήση πρωτοβουλιών όπως ο Στρατηγικός σχεδιασμός πλαισίου για Ποιοτικές Θέσεις Εργασίας για την προώθηση της δίκαιης πρόσληψης και της αξιοπρεπούς εργασίας σε τομείς όπου απασχολούνται δυσανάλογα πολλοί παράτυποι οικονομικοί μετανάστες, όπως η γεωργία, ο κατασκευαστικός τομέας, οι υπηρεσίες καθαρισμού και η φιλοξενία, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από υψηλά ποσοστά κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

Εθνικές και περιφερειακές κυβερνήσεις και αρχές εργασίας

1. Αύξηση του αντίκτυπου και της αποτελεσματικότητας των επιθεωρήσεων εργασιακής ασφάλειας και εργασίας:

- Εφαρμογή διαχωριστικών μέτρων μεταξύ των επιθεωρήσεων εργασιακής ασφάλειας και εργασίας και της επιβολής των μεταναστευτικών νόμων. Διασφαλίστε ότι τα δεδομένα σχετικά με το μεταναστευτικό καθεστώς που συλλέγονται κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων εργασίας (συμπεριλαμβανομένων των επιθεωρήσεων από την αστυνομία που μπορεί να συμμετέχει για την ασφάλεια των επιθεωρητών) ή στο πλαίσιο διαδικασιών καταγγελιών, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κράτηση ή απέλαση.
- Ενίσχυση της διαφάνειας, των αρμοδιοτήτων και των πόρων τόσο των γενικών επιθεωρήσεων εργασίας όσο και των ειδικών επιθεωρήσεων ασφάλειας και υγείας στην εργασία, με σκοπό την προάσπιση των εργασιακών δικαιωμάτων και προτύπων μέσω επιθεωρήσεων και μηχανισμών καταγγελιών.

2. Βελτίωση της πρόσβασης σε εισοδηματική στήριξη και αποζημίωση για επαγγελματικούς τραυματισμούς ή ασθένειες ή τραυματισμούς ή ασθένειες στο χώρο εργασίας:

- Διασφάλιση ότι όλοι οι εργαζόμενοι – συμπεριλαμβανομένων των αδήλων – έχουν ίση πρόσβαση σε εισοδηματική στήριξη και αποζημίωση σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΔΟΕ.
- Προσαρμογή των απαιτήσεων αποδεικτικών στοιχείων και του βάρους της απόδειξης στις νομικές και διοικητικές διαδικασίες, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση των αδήλων εργαζομένων, ώστε:
 - » να καταστεί δυνατή η διαπίστωση της ύπαρξης εργασιακής σχέσης χωρίς επίσημα έγγραφα όπως συμβάσεις και αποδείξεις μισθοδοσίας, ή χωρίς επιθεώρηση
 - » να ληφθούν υπόψη μορφές αποδεικτικών στοιχείων, όπως φωτογραφίες, μηνύματα κειμένου και μαρτυρίες, για να αποδειχθεί τόσο η ύπαρξη εργασιακής σχέσης όσο και η επαγγελματική φύση ενός τραυματισμού ή μιας ασθένειας.

3. Να καταστεί η νομική συνδρομή πιο προσιτή στους παράτυπους μετανάστες:

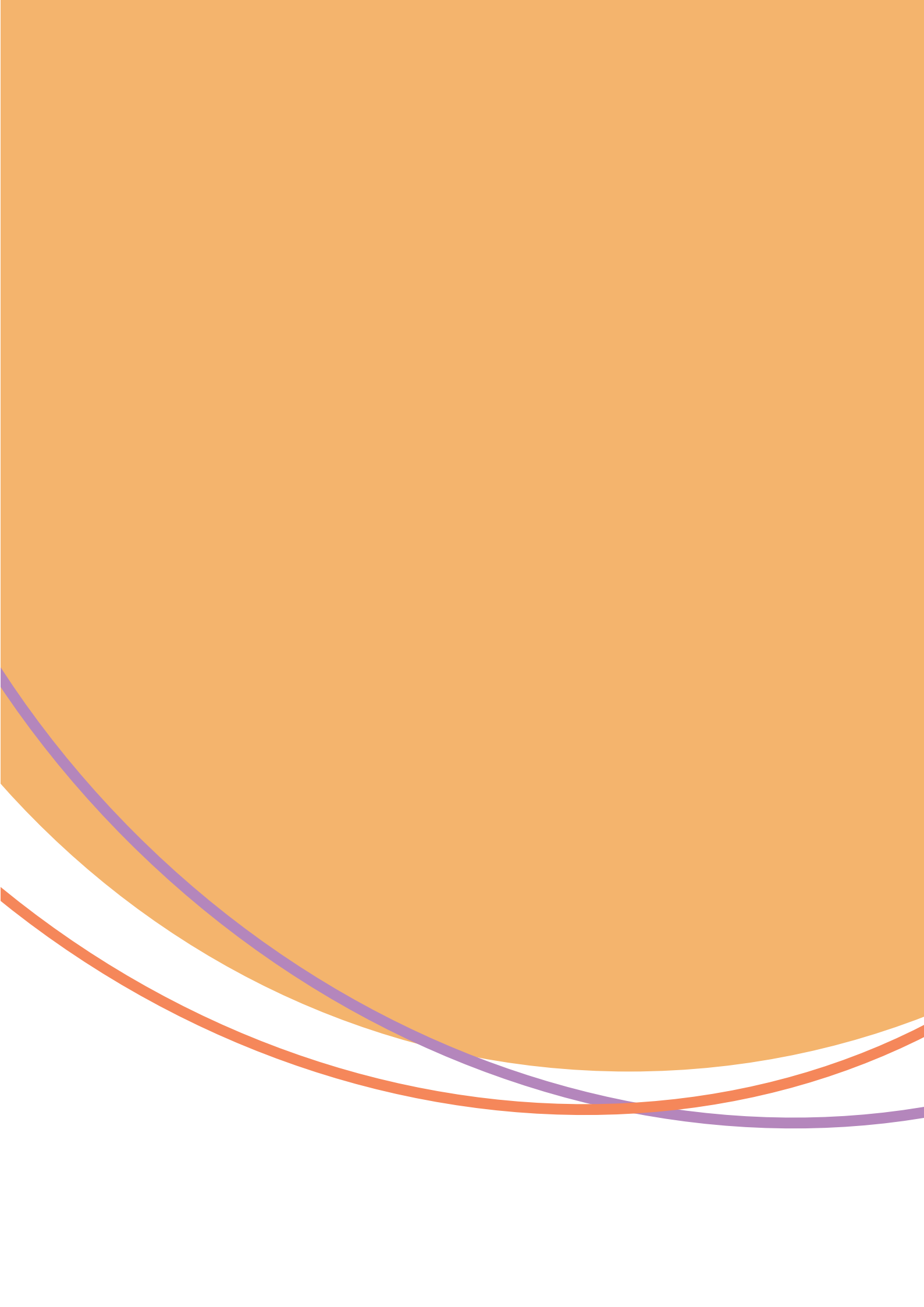
- Εξασφάλιση της πλήρους πρόσβασης των παράτυπων εργατών σε νομική συνδρομή – μεταξύ άλλων μέσω της παροχής νομικής αρωγής και οικονομικών πόρων – ώστε να διευκολύνεται η απόδειξη των εργασιακών σχέσεων από τους δικηγόρους και να υποστηρίζονται οι παράτυποι εργάτες στην αξίωση αποζημίωσης.

4. Παροχή αδειών διαμονής σε περιπτώσεις επαγγελματικών ατυχημάτων, τουλάχιστον για τη διάρκεια της ανικανότητας, με δυνατότητες μετάβασης σε άλλες άδειες.

- Στους εργαζομένους που είναι σε θέση να εργαστούν αλλά πρέπει να αλλάξουν εργασία λόγω παράβασης των προτύπων υγείας και ασφάλειας στην εργασία από τον εργοδότη, θα πρέπει να χορηγείται άδεια εργασίας ή άδεια συνέχισης για τουλάχιστον έξι μήνες, ώστε να βρουν εναλλακτική απασχόληση, με βάση τις ελάχιστες διατάξεις της οδηγίας της ΕΕ για την ενιαία άδεια.

5. Διασφάλιση της πρόσβασης των παράτυπων μεταναστών σε επείγουσα ιατρική περίθαλψη και αποκατάσταση, χωρίς φόβο απέλασης ή οικονομικών εμποδίων.

- Συμπερίληψη της παρακολούθησης ιατρικής περίθαλψης με τα απαραίτητα ιατρικά έγγραφα, ώστε οι παράτυποι εργάτες να μπορούν να υποβάλουν αιτήσεις αποζημίωσης για σωματικές βλάβες, εάν χρειαστεί.

PICUM

For undocumented migrants,
for social justice.

Rue du Congrès 37
1000 Brussels, Belgium
Tel: +32 2 883 68 12
info@picum.org
www.picum.org